

PERIÓDICH SATIRICH,
 HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4. - Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

Músich, artista de cor
 y poeta de sentiment,
 morí deixant un renom
 que brillará eternament.

LO SIGLE DEL BOMBO.

Si algú 'ls diu que 'l si-
 gle XIX es lo sigle del va-
 por, no 'l creguin.

Si algú 'ls assegura qu'
 es lo sigle de la electri-
 citat, no 'l creguin.

Y si algú 'ls fa veure qu' es lo sigle de
 las llums... no 'l creguin.
 Lo sigle XIX es lo sigle del bombo.

Anys enrera l' us d' aquest trasto es-
 tava reservat exclusivament als que fe-

CLAVE

yan jochs de mans per las plassas, als venedors ambulants de thè indio y als *arrenca-caixali*.

Y era natural. Si una persona ó una invenció ó un objecte no poden cridar l'atenció pública pels seus propis mérits, ¿quin altre remey queda que agafar lo bombo y anársen per aquests mons de Déu, repicant á tort y á dret, hasta conseguir que 'l públich se giri y pregunti, sentint aquell escándol:

—¿Qué ven aquest ximple?—

Avuy la cosa ha adquirit un caràcter verdaderament alarmant. Ja no son solzament los saltimbanquis los que gastan bombo, sinó 'ls homes de ciencia, 'ls sérs superiors, las inteligencias més despertadas.

Estém completament rodejats de *bomberos*.

Sin embargo, com ab lo progrés tot se refina, los moderns sacerdots del bombo han tingut la manya de modificar l'instrument, sustituhintlo ab un altre aparato més agradable, més persuasiu, més fi y menos ingrát al oído.

Aquell estrident ¡bum! ¡bum! del antich bombo era antipátich y molt ordinari. Si lograva que certs curiosos de bonas tragaderas s'hi acostessin, tenia en cambi la virtut d'espantar la gent pacífica y ferla apretar á corre.

Avuy se necessitava un bombo més flexible, un aparato més armoniós, y s'ha trobat.

Los seus autors l'han batejat ab lo nom de *cartas espontáneas*.

¿No saben ab qué 's menja aixó?

D'una manera molt senzilla.

Un apotecari—es un exemple—inventa uns polvos... per fer creixe 'l nas—es un altre exemple.

Com que 'ls tals polvos no fan creixe 'l nas ni tenen altre virtut que fer rajar dugas pessetas de la butxaca del infelís que tè la candidés de pèndres l'invent en serio, l'apotecari, després d'uns quants dias d'anunciar lo seu específich, repara que no n'ha venut més enllá d'una dotzena de capsas.

(En totas las poblacions hi ha una dotzena de personas crédulas que compran totas las tonteries que s'anuncian.)

¿Qué fa llavors l'apotecari?

Agafa 'l bombo modern, es á dir, acut al medi infalible de las *cartas espontáneas*, y 'n fa publicar una que, poch més ó menos, diu aixis:

«Senyor don Dimas Candelas:

»¡Gratitut eterna! ¡perpétuo regoneixement! No sè com pagarli 'l servey inmens que m'ha pres-tat ab los seus maravillosos polvos. Jo era completament xato, no sabia com ferho per mo-carme, porque no 'm trobava 'l nas en lloch... en fi, estava fet un *bull-dok* del género humá: avuy, gracias al seu portentós, colossal é immortal invent tinch un nas tan regular, que 'l mateix Masvidal se 'l miraría ab enveja.

»Hi acabat ja las deu capsas que n'hi vaig comprar. Fássim lo favor d'enviármén cin-quanta més, porque tots los amichs me 'n de-manan.

»Ho repeteixo. ¡Gratitut eterna! ¡Gloria al doctor Lluís... dich, Dimas Candelas!

»Mani y disposi del seu apassionat

»Romualdo de la Fuente y Pinohermoso»

L'endemá mateix d'haverse publicat aquesta carta, l'doctor Candelas se veu obligat á aixamplar lo seu laboratori, á causa de las numerosas demandas de polvos que li venen de per tot arreu.

La *carta espontánea* ha fet l'efecte: l'eco del bombo ha ressonat en totas las clepsas vuydas.

A Barcelona s'ha estés de tal manera la práctica del bombo-epistolar, que hi ha periódichs que semblan talment copiadors de cartas.

Aquí hi ha un remittit d'un *paciente agrade-cido*, assegurant que 'ls braguers que fabrica 'l senyor Fulano son los més bons que s'han vist desde Nabucodonossor fins als nostres dias; que ab ells se curan los quebrats, los decimals y tota classe de tragerias; que... en una paraula, que sería convenient treure l'estatua de Colon que hi ha en lo monument del cap-de-vall de la Rambla, y posarhi en son lloch la del senyor *brague-rista*.

Allá s'hi llegeix una carta, escrita al *borde de la tumba*, en la que un tísich resucitat declara á la fas del món y en veu alta, que á horas d'araja reposaría tranquilament en lo cementiri de la falda de Montjuich, si 'l doctor Sutano, director del *Institut circular* é inventor del *método timo-léptico* no l'haguès deixat igual que nou, cambiantli 'ls pulmons, surgintli la boca del cor y posantli mitjas solas á la espina dorsal.

Més avall salta un remittit d'un ex-calvo do-nant públicament las gracias al Sr. Mengano, inventor d'una pomada que fa sortir pels hasta en un'olla de llauna, usant la qual lo remittent, que ahir era més *pelón* que una punta de para-rayos, avuy se veu obligat á tallarse 'ls cabells tres vegadas al día, de tan que li creixen.

¿No es veritat que aixó fa plorar?

¿No es veritat que una epidemia epistolar d'aquesta naturalesa necessita desinfectants enérgichs y una vigorosa campanya per part dels que poden y deuen combatrela?

Lo únich que en tot aixó s'hi veu de consolador es que contra 'l vici de publicar *cartas espontáneas* hi ha la virtut de llegirlas rihent.

Qu' es lo que fan totas las personas qu' están enteradas de la última transformació que ha su-fert lo bombo.

A. MARCH.

EXCURSIONS PER L'EXPOSICIÓ.

XXII

PALAU DE BELLAS ARTS.—ART RETROSPECTIU.
LA REAL CASA.

Passejantse per aquell salò plè de riquesas y preciositats artísticas, la vista gosa anant de sorpresa en sorpresa, la imaginació 's recrea, lo gust se complau; pero l'inteligencia, reyna y senyora del sér humá, se sobreposa á totas las facultats y comensa á fer cálculs per l'istil:

¡Quántas suadas del poble, y quánta sanch de-rramada en las conquistas no representan aquells tapissos flamenchs, cada un dels quals es una obra d'art incomparable, aquellas aparatosas ar-maduras, en que la delicadesa de la labor y la gal-lardía de las líneas s' uneix á la duresa del me-tall; aquells reliquiariis espléndits; aquellas ar-mas, aquellas pessas de marfil, aquellas pinturas y aquells mobles!...

¡Grandesa devoradora de la monarquia! La suntuositat y l'esplendor de la real casa corrent en rahò inversa ab la decadencia y la miseria de la nació!

Si lo que 'ls monarcas austríachs despilfarraren en aparato, galas y pompas arriban á tenir l'idea de invertirho en lo foment de la riquesa pública y en la ilustració del poble, avuy seria Espanya la nació més próspera y felissa de la terra. Desgraciadament la monarquia se preocupava menos de la felicitat dels seus súbdits, que del seu propi esplendor. En lloch de iluminar, enlluernava.

Però, deixémnos de filosofias. Las portas de la instalació están obertas per tothom: recorrém-la, mes que haja de ser ràpidament, fixantnos en lo que més crida l'atenció del visitant.

Cubreix la part alta de las parets una rica collecció de tapissos de un mérit extraordinari. Casi tots son flamenchs dels sigles XV y XVI, representant los més antichs escenas sagradas y alguns dels més moderns epissodis mitològichs. Teixits ab or, seda y llana casi tots, es impossible concebir un treball més primorós. Comensant per las orlas que son hermosíssimas y acabant per las figuras plenas d'expressió y de caràcter, cada drap de aquells es una obra d'art que pot competir ab las millors pinturas.

Lo tapís més grós representa una escena barcelolina; la revista que passá á las sèvas tropas l'emperador Carlos V, ans d'embarcarse pera la Conquesta de Túnez. ¡Cóm glatirá D. Francisco de Paula, al pensar qu' en aquella época encare no era arcaldel! ¡Quina patxoca no hi hauria fet, ell que 'n fá tanta, entre mitj de aquell núvol de guerreros!

Fet també de tapissos flamenchs es lo dossier

341

Podrán dir que aquesta armadura es de Felip IV; lo qu' es per mí, es de D. Ignasi I.

27

Si aquesta armadura es de Carlos V, consti que Carlos V vá ser l'inventor del mirinyach.

del trono de Carlos V, en lo qual s' hi vauben tres escenas religioses. Molta religiositat hi havia en aquells temps... Religiositat y cop de sabre que te crió.

Lo cobre-llit del rey Carlos III, ab tot y ser molt rich, no pot competir de bon trós ab los tapissos flamenchs. Es, no obstant, una bonica mostra de l'antiga fàbrica de Madrid.

Quatre brodats procedents del Escorial, dos panyos de faristol y dos frontaleras de altar, son quatre marevellas de riquesa y elegancia.

Però la nota característica de la secció son las armaduras dels monarcas austríachs y de alguns personatjes de rango de la seva cort. Carlos I n' hi té set, totas variadas y si l'una rica, l'altre espléndida. De Felip II n' hi ha dugas, severas com lo caràcter de aquest rey mal humorat. De Felip III n' hi ha també dugas de quan era xich; una també de quan era xich n' hi té Felip IV, lo rey galan y poeta y un altra de quan era home, per cert molt oberta d'ancas; completant la collecció altres duas atribuhidas l'una al rey D. Sebastiá de Portugal y l'altre á D. Pedro de Toledo, marqués de Villafranca.

Impossible donar una idea del treball artístich de aquestas pessas, com també dels cascós, rodels, testeras y demés exemp'ars de tan preciosa collecció. No sembla sinó que 'ls que usavan aquellas defenses en que l'art havia agostat los seus medis, tractavan de desarmar als seus enemichs, deslumbrantlos. En efecte, per descarregar un cop de massa sobre aquellas preciocitats, se necessitaria ser un salvatje ó una bestia.

En la secció d'espasas n' hi ha algunas d'històricas: la del rey Fernando 'l Sant, ampla de fulla com un matxete; la del gran capitá Gonzalo

de Córdoba, una del emperador Carlos V, dugas de Felip II, etc., etc. ¡Quín mal efecte fá al costat de aquestas la que 'l còs de Artillería vé regalar á D. Alfonso XII! Tot degenera, hasta las espasas.

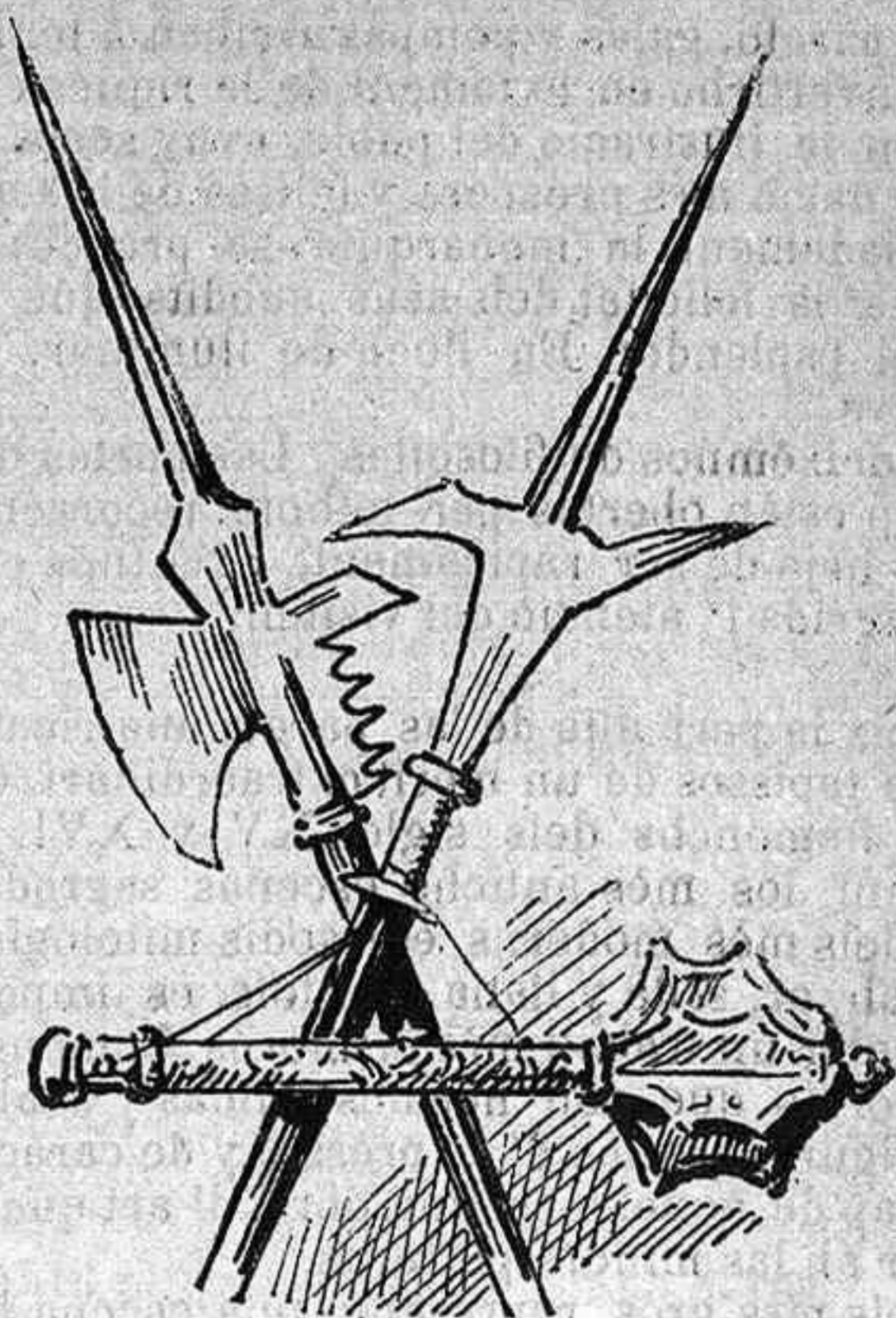
Com á armas curiosas figuran distribuhidas al entorn de la sala alabardas, espontons, bisarmas, montants, partesanas, llansas, asconas y picas. De sellas d' armas, ricament decorodas n' hi ha prop de una dotzena y mitja, y d' armas de foch — pedrenyals, arcabussos, pistolas y pistolons no menos de una dotzena. La part técnica y ofensiva que tan ha millorat en los nostres temps está en aquestas armas sustituhida pèl primor artístich. A lo menos en aquell temps era un consol: si á un hom' li aixecavan la tapa del cervell, ho feyan ab una obra d' art.

Los aficionados als traballs en ferro no podrán menos de fixarse en alguns quadros plens de panys, frontissas, baldas y passadors, procedents uns del monestir del Escorial y altres destinats als reals palaus. A pesar de la séva antigüetat sembla que surtin de mans del brunyidor.

Entre 'ls bronzos, consistentes en rellotjes, candeleros, estatuetas, figuras y reliquiariis, s' hi veuhen alguns exemplars de gran mérit; encare que res pot igualarse á la seccio de orfevreria, en la qual figuran pessas de tanta riquesa com lo

Cuyner de un gran senyor, en trajo de guerra.

Eynas per entatxoná y tallá la carn, y serrá 'ls ossos, y un trencanous.

famós retaule d' ébano y plata del emperador Carlos V, ab sos quadrets rellevats y esmaltats, alguns reliquiariis de plata y cristall de roca, una gran petxina de ágata, y sobre tot aquella caixa de plata deguda á artistas milanesos del sigle XVI ab sos grans óvals de cristall de roca grabats ab una maestría incomparable.

Son també dignas d' exámen detingut varias pessas de porcelana, fabricadas unas en lo Retiro, en temps de Carlos III y Carlos IV, y las restants á Sevres y á Sajonia.

La colecció de vanos de la reyna regent es espléndida.

Una dama molt guapa y altament simpática, deya examinant aquellas preciositats:

—Si á la méva má estés lo fer us de aquests vanos tan preciosos, cregui que no 'ls emplearia en donarme vent.

—¿Donchs, per qué 'ls faría servir, senyora?

—Per esquivar als conservadors.

Entre 'ls libres miniat que poden veures parcialment darrera 'ls vidres de un gran armari, cridan l' atenció los breviaris de Carlos V y de Felip II; lo llibre d' horas de Isabel la Católica, un Virgili florentí, un Salteri de la ordre monástica de Sant Agustí y un códice francés en vitela de principis del sigle XV.

¡Ab quín gust —si poguessem— aniríam girant fulls y saborejant los primors de la ploma y del pinzell prodigats en aquellas magistrals miniaturas!

Per forttna, ja que aixó no es possible, la vista 's rescabala contemplant las maravellas de alguns traballs en marfil, com la caixa d' os, del sigle X al XI, qu' es un curiós exemplar arqueològich, lo diptich del sigle XIV, que ab sos vuit quadros ab diferents escenas de la Passió es un modelo d' expresió y delicadesa, y l' home embolicat ab una xarxa, esculpit en temps de Carlos III, davant del qual un no sab que admirar més si 'l valor artístich de la figura, ó la paciència suprema que implica l' execució de la mateixa.

Un detall del triptich de 'n Bosco.
L' origen d' aquell ditxo catalá:—Neixe ab la flor al
etc., etc.

Queda encare per ressenyar una bonica collecció de mobles relativament moderns: dos sillons, varias consolas y calaixeras, ab aplicacions de bronzo y porcelana las unas, altrás ab embutits de fustas finas formant adornos variats y hasta paissatjes perfectament compostos, plens de relleu y de intenció.

La taula escriptori de Fernando VII, procedent del Escorial, excita la curiositat, més que pèl sèu mèrit artístich bastant escàs, per haver pertenescut al personatge de qui tan mals recorts guardan los liberals espanyols. Seria curiós saber las iniquitats que tal vegada varen firmarse damunt de aquell escriptori.

Lo gran art está representat, en la secció d' escultura, per dos bustos greco-romans obras de molt mèrit que representan los nèts de Augusto, Lucio y Cayo Cèssar; y en la secció de pintura, per dos preciosos quadros—Sibila Pérsica y 'l profeta Isaías—d' escola italiana, alguna taula flamenca, una série de quadrets de petit tamanyo que en rahò de tenir molt mala llum, apenas poden apreciarse, y finalment per dos capritxosos triptichs del famòs pintor holandés Geroni Bosco, que semblan producte de una imaginació en deliri.

Davant de aquellas pinturas, en que las figuras son mitj personas, mitj mónstruos, se passen horas enteras descubrinthi sempre cosas novas, y sempre cosas incomprensibles. Pensaments que rayan en la més enrevessada caricatura, extranyesas sens fi, extravagancias may imaginadas. Sembla que l' artista s' haja proposat girar lo cervell del espectador.

Tal es, descrita á grans rasgos la instalació de la Real Casa, una de las més espléndidas de la actual Exposició.

Molt tenen allá qu' estudiar los que 's dedican á las arts suntuarias. Millor per ells si saben aprofitarse'n.

Al comensar aquest article tenia intent de acompanyarlos á donar un vol per la galería del gran salò de Concerts, quals parets están completament atestadas de projectes arquitectònichs, fotografias, dibuitxos y grabats.

Pero jo que hi he donat lo tom, detenintme davant de cada exemplar lo temps necessari pera formarme concepte, he acabat per marejarme, y no desitjo que á vostés los passi 'l mateix, com

los succehiria si arribava á vuidar las notas que conservo en cartera.

Es un treball massa minuciós. Y ademès los edificis trassats sobre 'l paper no fan lo mateix efecte que aixecats sobre 'l terreno. Un plano, per detallat que sigui, sempre resulta un estudi rudimentari, poch grat á la vista, y qu' exigeix un estudi especial, que no cab dintre 'ls limits dels presents articles.

—Y bè—dirán vostés interrompentme—¿qué volen dir tots aquests romansos? ¿Que no li vé bè parlar de aquesta secció?

—Aixó mateix.

—Donchs no 'n parli, y tan amichs com antes.

—Mil gracias, y hasta la senmana entrant, que 'ns trobarem en la secció arqueològica.

P. DEL O.

CLAVÉ.

Ressonan encare avuy
de 'n Clavé 'ls populars ayres
admirant á tot lo món
sas melódicas cantadas...
y eix ressó no pot morir
existint l' Art y la Patria.

L' art al músich enalteix,
sa immortalitat proclama,
y la Patria, recordant
sa obra colossal y santa,
admira al artista obrer
de la terra catalana.

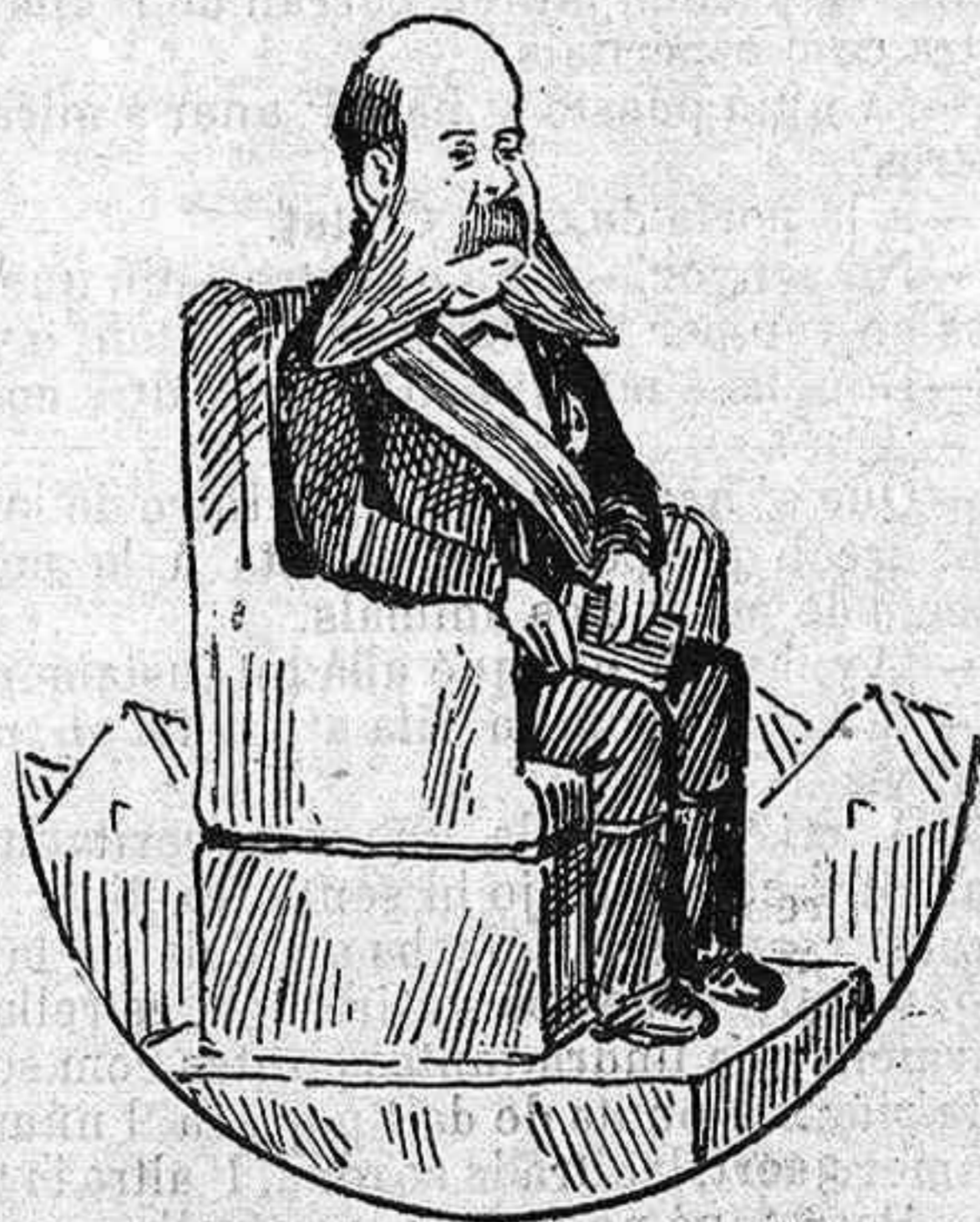
J. BLANCH Y ROMANÍ.

¡AVUY, AVUY!...

¡Avuy es l' últim dia de bitllets! ¡Avuy se verifica 'l gran sorteig de la gran lotería de la gran Exposició!...

En los moments en que LA ESQUELLA surt al

PROJETE D' ESTÁTUA.

Es de porcelana: 'l tipo
del arcalde es bastant maco;
serveix per fer pó á las moscas
y per guardarhi tabaco.

LO COCODRILO MUNICIPAL.

Diuen que s' ha constipat
per culpa de la glassada...
¡Pobret! ¿Per qué no procuran
regalarli una glassada?

carrer, los tres concejals del Ajuntament de Barcelona que han anat á Madrid per visurar la extracció y procurar que no 's fassin trampas, deuen comensarse á estirar entre 'ls llensols.

—Tú... ¿quín' hora es? ¿qué no 'ns llevém?

—¿Per qué? ¿qu' hem de fer alguna cosa avuy?

—¡Ay infelís! ¿aixó preguntas? ¿No sabs qu' hem vingut á Madrid per...

—¡Ah! Tens rahò: 'm pensava que no més hi havíam vingut per passejarnos.—

Y aixecantse de mala gana, agafan tots tres la vara de concejal, y se 'n van per aquells carrers preguntant ahónt es que 'ls han de rifar.

Mentres tan aquí estém ab l' ay al cor, esperant las primeras noticias, ó més ben dit, la primera.

Los que tenen bitllets corran de l' una banda al altra com esperitats.

—¿A quin puesto s' han d' anar á mirar los números?

—A la porta de ca la Ciutat.

—Nó senyor,—salta un altre— diu que 'ls serenos anirán per tots los pisos, cantant las llistas.

—Donchs á mí m' han dit un' altra cosa.

—¿Qué?

—Que s' hauría d' anar á dintre de la Exposició: crech que posarán la llista á la porta de la secció de productos animals.

—¡Ay, ay! ¿Y per qué allá tot justament?

—Ja veurá; com la rifa s' ha fet ab productos nostres...

—A mí 'm sembla que més veritat deurá ser un' altre cosa que jo hi sentit explicar. Diu que aquest vespre farán fochs artificials á la Exposició, y al últim de tot sortirá una estrella de foch vermell, que tindrà tantas puntas com sorts hi ha á la rifa. La punta de dalt portará 'l número de la primera sort, l' altra la segona, l' altra la tercera...

—Pero ¿qué no rodará la estrella aquesta?

—¡Ah! Aixó sí.—

Los pobres municipales 's treuen lo casco de tan en tan, mirantse 'l seu dècim, que han amagat en lo fons d' aquella bomba de llauna.

—A ver, Quimenes, si tú sacas alguna cosa.

—¿Yo? No tingas por. Nunca he sacat res. No hi tengo fe en eso de las rifas.

—¡Y pues! ¿per qué comprabas un dècimo?

—¡Toma! Para salvar la escudella. ¿No conoces que un guardia que no hagués comprat ningún billete hubiera sigut mal visto por los superiores?—

Entre las donas que forman societat hi ha una efervescencia extraordinaria. Corran veus extrañas sobre 'ls resultats que pot portar la rifa, y aixó las tè soliviantadas.

—¿Ja guardéu lo bitllet? ¿qui 'l tè?

—La Xica de cal calsinayre. Diu que si trayém, hem d' anar á cobrar á casa l' arcalde de barri

—¡Hum! Ja 'n parlarém d' aixó. 'L meu home ahir vespre deya que si trayém, no 'ns ho pagaran ab diners.

—¿No? ¿donchs ab qué?

—Ab globos d' aquells de la Rambla.—

Tot aixó son veus volátils, que deya aquell.

A mí la tal rifa 'm tè completament tranquil.

¿Saben per qué?

Perque un servidor m' hi sangrat en salut y no hi comprat cap bitllet.

Per xó m' ho prenc d' aquesta manera.

MATÍAS BONAFÉ.

LLIBRES.

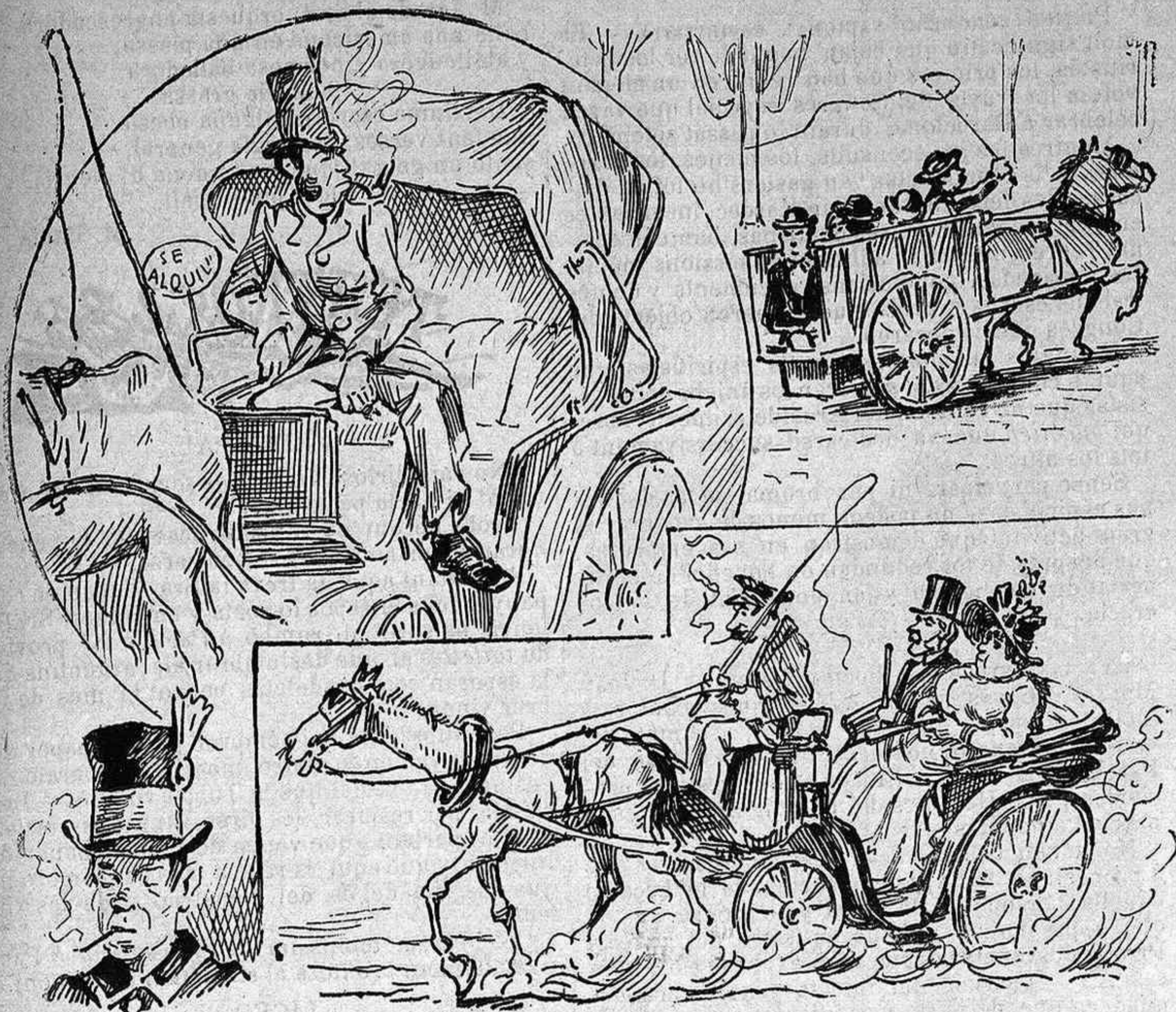
EL CORRAL DE LA PACHECA.—*Apuntes para la historia del teatro español* per RICARDO SEPÚLVEDA.—La primera dificultat ab que topa un escriptor, al pretendre historiar un teatro, que com l' *Español* de Madrid, ans *Corral de la Pacheca*, conta ja més de tres sigles d' existencia, es la falta de datos cronològichs. A mitjans del sigle XVI no s' escribía la crónica diaria dels successos, com ara s' está fent per la premsa periódica, y gran sort es que alguns escriptors de nota hajan deixat en sas obras pormenors curiosos, que bèn rebuscats y coordinats forman un caudal curiosíssim y serveixen admirablement per donar una idea bastant completa y sumament exacta, dels primers temps del teatro.

Ab aquests datos y altres que s' ha procurat, no escassejant la diligencia, ja que molts veuen ara la llum per primera vegada, ha escrit lo senyor Sepúlveda un llibre interessantíssim de més de 600 pàginas. Quan se 'l posá escriure se parlava de tirar á terra lo vell edifici en que 's troba instalat lo *Teatro español*, á causa de que, segons deyan, amenassava ruina. Sepúlveda 's proposava deixar una memoria de aquell antich edifici. Per fortuna, després de algunas obras de reparació, l' antich *Corral de la Pacheca* ha quedat en péu. Doble motiu de felicitació, puig ara tindréu lo teatro y 'l llibre.

Aquest compren cinch parts. Es la primera un important estudi históric literari, en que van apareixent los elements que componen tot teatro: autors, actors y públich, desde l' any 1568 fins á nostres días. Las modificacions que ha suferit l' edifici, las ingerencias oficials, las prohibicions oposadas á determinats espectacles, los bandos en que 'ls espectadors se dividían, noticias de cómichs, de cantants, de bailarins, de galans y damas, tot viu y palpita en aquesta primera part del llibre, escrita ab molta gallardia y coneixement del assumpto, encare que no del tot subjecte á un método rigorós.

La segona part es encare més atractiva que la

CARROS, CARRETAS Y CARROSAS.

Modelos de tots los cotxes de diversa construcció, que s' han vist per Barcelona desde que hi ha Exposició.

primera, ja que consisteix en una bonica col·lecció de anècdotes y epissodis, de que son actors celebritats teatrals antigues y modernes, desde Calderón y Lope de Vega y la Jusepa Vaca y la Mariana Romero, fins als moderns López de Ayala, Florentino Sanz, García Gutiérrez y Ventura de la Vega y Latorre y Romea. Los més de aquestas anècdotes son bonichs quadrets de gènere plens de mèrit literari.

La part tercera compren una extensa relació biogràfica de comedians dels sigles xvi, xvii y xviii; en la quarta s' hi poden veure las llistas de las companyias que han funcionat en lo Teatro español desde l' any 1633, fins als nostres días.

Per cert, qu' entre altres es bèn curiosa la llista del any 1818. ¿Saben quàn guanyava 'l gran actor Isidoro Maiquez? 60 rals diaris. Y aquest era 'l sou més gros de la companyia. Los actors Andrés Prieto y Bernardo Avecilla guanyavan 30 rals cada hù; Antonio Silvestri, 22; Mariano Casanova, 16; los barbas Joaquín Caprara y Tomás López Contador, l' un 30 y l' altre 20; lo célebre graciós Antonio Guzmán, 30 ralets y bon profit; los actors cómichs Eugenio Cristiani y José Guzmán 26 y 10 respectivament. ¡Un actor de 10 rals!

Las damas no estavan més bèn retribuïdas: la Agustina Torres tenia 40 rals diaris; la primera graciosa Gertrudis Torres, 30; las segonas damas 26 y 25, y algunas que segons la llista servian para hacer todo lo que se les mande (aquest todo lo que se les mande val un imperi) la María Cabo y la Teresa Sánchez cobravan sols 16 y 14 rals cada una.

¡Aquests sous se pagavan en lo primer teatro de vers de la nació espanyola!

La quinta y última part del llibre contè una serie de bandos, disposicions y reals ordres, notícias de algunas funcions especials y de la mort de dos actors que sigueren idolatrats del públich: Romea y Calvo.

Lo plan de aquesta obra no es bèn ordenat: en alguns capítuls se saltan fetxas per tornar á retrocedir en los capítuls successius. Fora de aquest, que no sabém si dirne defecte, contè un sens fi de notícias curiosas é interessants exposadas ab molta claretat y escritas en un istil sempre viu, brillant y correcte.

Alguns dibuixos de Joan Comba il·lustren y amenisan lo text.

En conjunt, *El corral de la Pacheca* es un llibre primorós, plé de amenitat y molt propi pera

figurar en la biblioteca de tots los amants del teatro castellá.

PRIMER CONGRESO NACIONAL ESPIRITISTA. — Es molt significatiu que hajan hagut de ser los espiritistas, los primers que han reunit en un elegant volum los fruyts del Congrés especial que varen celebrar á Barcelona, durant lo passat setembre.

Mentres los jurisconsults, los metjes, los ingeniers y 'ls economistas van gastars'ho tot en discursos, los deixebles de Allan Kardec, incansables en la propaganda de sas doctrinas, han colleccionat representacions, adhesions, sessions públicas y privadas, conclusions, documents y demés traballs escrits y orals, que sigueren objecte del Congrés que celebraren.

Y tinguis en compte que 'ls espiritistas que aquí 's congregaren, sigueren los únichs congressistas que no reberen del Alcalde primer l' obsequi *bucólich* que va dedicarse successivament á tots los altres.

Sense participar, ni per broma, de las doctrinas espiritistas, no podém menos de celebrar la gran activitat que demostran en sas empresas, que després de tot redundan en benefici de la llibertat de conciencia y en detriment de la teocracia.

LA GRAN EXPOSICIÓ.—Poema festiu per D. JOAN MOLAS Y CASAS.—*Cant XII.*—Aquest cant está inclós en lo sisé quadern, y es l' assumpto del mateix la reunió nocturna de las estátuas del Parch, en la isleta del Llach, convocadas y presididas per l' Hércules del Passeig nou, qu' es la més vella de totas.

No deixan de ser xocants las ocurrencias que á propòsit de la Exposició surten de la boca de aquells personatjes de pedra y de bronze, ans de que 's presenti l' estátua equestre del general Prim á desvaneixer duptes y á explicar estranyesas. Ab l' aparició del invicte general acaba 'l quadern que deixa un viu interés y que per cap concepte desmereix dels anteriors.

Lo text está ilustrat ab bonichs dibuixos de don R. Miró y Folguera.

RATA SABIA

MAS DISTRACCIONS.

Dónguinme llibres serios ó distrets
y déixinme llegí' en lloch de fé 'l vago...
¡Qué m' agradan los llibres y 'l llibrets...
de jaramago!

L' escriure' aixís mateix del joch m' aparta,
y agafant de papé algun quadernillo,
enviho als meus amichs alguna carta...
de fé 'l tresillo.

A voltas acostumo á dibuixar
y pintá algun quadret, si no tinch nyonya;
peró 'l que á mí m' agrada més pintar...
es la cigonya.

Ab un parell de tomos ilustrats,
guaytant hi passaré una matinada;
perque 'm plauhen moltíssim los grabats...
y una grabada.

Conversant ab amichs, moltas vegadas
ni m' adono qu' es tart, ni que tinch gana...
¡me agradan las conversas y xaradas...
de la Campana!

De un' orga de carrer ben afinada
m' agrada sentí 'l vals armoniós:

pero, parlant en plata, més m' agrada...
quan toca 'l dos.

M' agrada al só d' orquesta engrescadora,
ballá una americana en una plassa,
y ab lleugera y hermosa balladora...
ballarla grassa.

Déixinme escriure alguna poesia,
que fent versos, per regla general,
sento un goig .! ¡qué me 'n dona d' alegría...
fé 'l punt final!

M. BADIA.

PRINCIPAL.

¿No vaig dirlos que de *Las sorpresas del divorcio* n' hi havia per temps?

Proba de que no m' equivocava es qu' encare duran y portan camí d' eternisarse.

Aprofitant aquesta trèva la Sra. Tubau en companyia del seu espós lo poeta y empresari Sr. Palencia ha sortit ab rumbo á París á fer provisió de *toilettes* ab que deslumbrar als argentins que la esperan com candeletas per tot lo mes de febrer vinent

Per últim hi ha qui compren lo gran paper que desenpenyan en lo teatro modern, l' aparato y 'l vestuari. Ha bastat que la Tubau vingués á Barcelona, per respirar los aires sanitosos—artísticament parlant—que venen de l' altra banda del Pirineu, y que aquí 'ls rebém més de primera mà que á la vila del ós, del mónstruo y de las xiuladas.

Celebrarém moltíssim que l' estancia á París siga altament profitosa al simpátich matrimoni.

LICEO.

La senmana passada vaig abstenirme de parlar de la representació dels *Hogonots*, dada á benefici del mestre Goula, perque més que la revista de una ópera tan coneguda y aquí sempre aplaudida, desempenyada en la present ocasió per artistas de mérit sobresalient, inclús en las parts secundarias, y concertada y dirigida de má mestra, hauría hagut de fer una revista de una part del públich del gran teatro que més que á sentir música sembla que va al Liceo á presenciar exercicis de gimnástica vocal, y més encare que á presenciar exercicis gimnástichs, á veure si l' artista rellisca ó vacila, pera donarli l' empenta decisiva y ajudarlo á caure y estrellarse.

¿Qué tē que veure, per exemple, la fermata del *racconto* ab la interpretació total de la part de tenor de l' obra mestre de Meyerbeer? ¿Y còm es possible que una nota escorreguda pugá produhir manifestacions de desagrado contra una artista de la talla de la Sra. Gabbi?

Aquest procedir revela la perversió del sentiment artístich y l' estrago del gust, y hasta cert punt indica que molts no van al teatro á disfrutar, sinó á sentir certas emocions grosseras, com los que s' experimentan en una *menagerie*, quan lo domador s' introduheix en la gabia y brega ab tigres y lleons, que 'l que menos voldría veure com se li tiran á sobre y 'l destrossan.

A pesar de tot la primera representació dels *Hugonots* no pogué menos de complaure als inteligents, tant més quan lo mestre Goula sigué ob-

LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)

Ab quin gust treu l' avia á pendre 'l sol, la Marieta!... Com que ab l' excusa d' acompanyar l' avia, veu al seu xicot...

jecte de una merescuda ovació, rebent en sa qualitat de beneficiat, gran número de valiosos regalos.

Del dimecres al dimars de la present senmana se serená l' atmòsfera. Lo teatro bèn concorregut, com sempre que canta en Gayarre, y 'l públich aplaudí estrepitosament aquella mateixa *fermatta* que havia sigut tan condemnada. Bastá que la premsa unánimement censurés aquellas manifestacions, tan desagradables com injustas, fent notar de passada que lo que canta 'l célebre tenor es precisament lo que Meyerbeer va escriure en la partitura.

En lo septimino també sigué aplaudit y no cal dir fins á quin extrêm en lo gran duo del quart acte.

Molt bè la Sr. Gabbi. ¿Qué vol dir que no subrayi ni exageri l' intenció de certas frasses, si ella tè un modo especial de sentir lo paper de Valentina y aquest modo especial está sempre dintre de una tónica artística, justa, precisa y delicada? Lo dia que 'l públich se convenci de que l' exageració es lo que menos costa y 'l sostenir un paper sense rebuscar l' aplauso resulta sempre lo més difícil, no voldrá tractar sinó ab artistas de conciencia y de talent com la Sr. Gabbi.

Las Sras. Sthal, qu' está molt hermosa vestida de patje. y Tresolini, qu' en la part de reyna fa portentos de agilitat de garganta, sostenen bè 'l seu pabelló, no menos que 'ls Srs Laban y Visconti y en molts fragments lo Sr. Lorrain, que ha de llutjar ab las grans dificultats inherents á la part de Marcelo.

Lo conjunt ajustadíssim. Orquesta y masses corals donant al fondo de aquell gran cuadro musical los tons vigorosos que 'l fan tan admirable.

Pero ¿perqué no ha de animarse una mica més la part mímica de las masses? ¿Sería tan difícil restituhir per exemple, al característich coro de la disputa, aquell moviment, aquella barreja que 's porta 'l mateix ritme de la música y que anys endarrera valia sempre 'ls honors de la repetició als coros del Teatro Real de Madrid, que 'l cantaren per primera vegada á Barcelona?

ROMEA.

S' ha reproduit ab éxit la representació del primer drama serio que 's va escriure en catalá. Lo *Tal farás tal trobarás* del Sr. Vidal Valenciano, acaba de demostrar davant del públich de ROMEA que las obras bonas no envelleixen.

Se anuncia en lo mateix teatro lo próxim estreno de un nou drama del Sr. Bordas titulat: *Sed de justicia*.

ESPANYOL.

L' empresa de aquest teatro popular ha desenterrat la antigua mágia *Los polvos de la madre Celestina*, presentantla ab certa esplendidés, si 's tè en compte la baratura de la entrada.

TÍVOLI.

¿Parlaré del estreno de *Una semana en Madrid*?

Encare que sempre es desagradable remoure cossos morts, ne diré alguna cosa sisquiera perque vostés n' estiguin enterats.

Una semana en Madrid es la sarsuela *Los Madriles* mutilada. Avants, tot just podia anar: ara ha quedat completament fora de combat.

Com á comensar, comensa bè; pero després, los personatjes que surten, que no se sab perqué surten, diuen unas cosas, que no se sab qué significan, y entre balls, panderos y bandurrias

cau lo teló sense que ningú sápigam qué ha vist ni de qué se las hagut.

La música es ignocent á tot serho; hi ha alguna pessa que comensa ab bona tendència; pero fa 'l mateix que l' obra: comensa bè y acaba malament.

En resúm: *Una semana en Madrid* ha mort. No ha pogut durar ni una senmana.

¡E. P. D.!

NOVEDATS.

Es un pensament acertat lo de celebrar la inauguració del monument á Clavé, que ha de efectuarse demá passat diumenje. L' empresa de *Novedats* disposa, al efecte, dos funcions extraordinarias que tindrán efecte en la tarde y la nit del mateix dia.

Forma part del programa la representació de la sarsuela en dos actes, titulada *L' aplech del Remey*, lletra y música de Clavé, que á pesar del gran éxit que obtingué al estrenarse en lo *Gran Teatro del Liceo*, adelantantse á tantas altras produccions líricas catalanas, feya com cosa de 25 anys que no s' havia tornat á representar.

Además se llegirán poesias de coneguts poetas, entre 'ls quals s' hi contan los Srs. Guimerá, Soler, Gumá, Vidal Valenciano y Arús; lo busto del músich poeta será solemnement coronat, y la societat *Euterpe*, aquella mateixa que fundá Clavé y que conserva encara l' estandart á qual sombra conquistá ab ell tanta gloria, no sols pendrá part en la execució de la sarsuela y en la coronació del busto, sinó que además executarà algunas de las pessas més escullidas del seu repertori.

Un detall important: l' aventatjat artista Ramon Padró s' ha encarregat de adornar l' escena.

Aquí tenen una funció oportuna y plena de atractius.

ALTRES TEATROS.

Res de nou per ara.

Unicament en lo *Circo Equestre* del Sr. Alegria ha debutat un artista microscópich, lo cantant *Llitle-Fredels* que es un portentoso de gracia y de precocitat.

N. N. N.

CARTA D' UN CÒMICH TRONAT.

¡Ayl lector mèu estimat,
si esta carta vols llegí
sens pararte á mitj camí
potser que 't deixi enterat
de que só un còmich tronat,
pro ab més empena que un Miura.
¡Solzament que no puch viure!
Per xó lamento de cor
que las voltas que m' han mort
haja sigut de per riure.

—
Jo he tingut gran posició
(en escena entenguis bè)
allí jo he sigut banqué,
he sigut Comendadó,
Marqués, Duch, Conde y Baró,
he gastat joyas de cost,
he tingut á Dèu per host,
y fins so dictat la lley,
he sigut príncep y Rey
y no tinch ni un pá á la post.

—
Las obras de ma elecció;
prou en totas hi han convits

RIFA DE LA EXPOSICIÓ.
¡Último día de billetes!

Los bismarques pujan pèls pisos, per veure si 'n venen algun.

Los serenos fan la competencia als bismarques.

A la nit.—¡¡¡Un 23,214, que será la sóoort!!!... ¡Serenol

pro 'ls pollastres y embutits
me 'ls presentan de cartró
Algún llonguet (Dèu nos dò)
sols arreplego algún día,
mes ay, aixó no 'm sacia,
y al mateix temps es molt trist;
perque si menjo está vist
qu' es sols de guarda-ropia.

Hi ha empresaris de molts gustos,
la major part de vegadas:
si cobro, ha de esse' á trompadas,
ó quan menos á disgustos.
Si tot lo guanyat en sustos
en moneda hagués cobrat,
¡per qué més felicitat!
ara sols tinch amarguras...
tinch dona, sogra y criaturas
y lo de casa empenyat.

Y seguint de esta manera
me vaig tornant un sach d' ossos;
crech que un día caurá á trossos
ma pobreta calavera.
Aixó es lo que 'm desespera
y no 'm deixa está en repós;
are fa un fret rigurós
y ab ell me las hi tinch tiessas:
¡jo que so fet tantas pesas!
ni una bona 'n tinch de cos!

Lectors mèus, per compassió
diguéu á en Rius y Taulet
que cedeixi al mort aquet
un recó de exposició.
Com Succi no faré jo
puig no ho atmet ma persona;
yo menjaré (cosa bona)
faré comedia y no rara,
millor que la que fins are
se ha estat fent á Barcelona.

J. J. ARAGONESA.

¡Clavé! Nom grat á tot oido catalá.
Fa ja catorze anys que va baixar al sepulcre, y
per fi s' ha alsat un monument públich á sa me-
moria.

De tots los que s' han construhit en aquests
últims temps es 'l que més ha costat, sent com
era 'l més merescut.

Clavé no deixá al morir altrás riquesas que sas
composicions inspiradas, l' organizació de las so-
cietats corals y 'l recort de sas virtuts públicas y
privadas. En lo renaixement de las arts y de las
lletras catalanas apareix Clavé com una figura
de primera magnitut.

Sa vida fou una lluyta continua. Contribuí
mès que ningú á la ilustració y á la moralisació
de las classes obreras, arrancantlas del vici y en-
tregantlas al cultiu y als goigs de la música po-
pular.

Defensor constant de las ideas republicanas, fou
perseguit ab sanya. sufri grans amarguras y no
recullí may flors ni fruyts del arbre polítich, re-
servantse sempre las espinas, aquellas espinas
que las més de las vegadas arriban al cor y 'l des-
trossan.

De manera que 'l monument al inspirat músich poeta y al patrici incorruptible, que en un y altre concepte consagrà tota la seva existencia á la causa de la civilització, del progrés y de la llibertat, es una honra del poble que l' ha erigit.

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA saluda una vegada més al insigne Clavé, adherintse de tot cor á la festa cívica, que ab motiu de la inauguració del monument deu celebrarse demá diumenje, día 25 de novembre.

Festa cívica, á la qual no duptém que s' adherirá la ciutat en massa.

Diumenje passat van repartirse 20,000 entradas gratuítas á la Exposició, destinadas á las classes obreras.

Y com en tot lo que á la Exposició 's refereix, havia de haverhi grans abusos.

Mentres á la porta 's veyá passar á més de un honrat treballador, que agraht al regalo que se li havia fet, venia acompanyat de la dona y la familia, pagant perque ellas entressin las correspondents pessetas, entravan ab targeta gratuita senyors y senyoras ab sombrero, y 'ls empleats de la porta no 'ls podían dir res, quan, com va succehir, segons una persona que ho va presenciar, una tanda de senyoras eran acompanyadas per un conegut empleat de la Comissaria Regia.

A un senyor molt ben vestit, los porters varen darli 'l *quien vive*.

—Fugi de aquí: vosté no es obrer, van dirli.

—¿Cóm que no soch obrer? ¿Qui li ha dit?... Soch obrer de la mèva parroquia.

—¿Y vosté, senyora?

—Tambè soch obrera.

—¿A qué 's dedica, si 's pot saber?

—Ara com ara, al article de *gorras*.

La senmana passada no varem tenir temps ni ocasió de parlar del concurs de orfeons celebrat en lo gran saló del Palau de Bellas Arts. Fins á divendres no van adjudicarse 'ls premis, y 'l divendres ja teniam lo número al carrer.

Dos societats, entre las cinch que van presentarse, cridaren poderosament l' atenció del públich: l' orfeón de Bilbao y 'l de Limoges.

Los coristas de la boyna y 'ls del frach y corbata blanca.

Pocas vegadas haviam tingut ocasió de sentir un conjunt de véus tan armónich y homogéneo. La música tractada per aquests orfeonistas ofereix una pastositat encantadora y presenta un relleu y uns matissos que sorprenen.

Lo jurat va otorgarlos respectivament los premis primer y segon, y 'l públich—¡cosa rara, tractantse de certámens! va mostrarse conforme ab lo fallo del jurat.

Mès tart van venir las expansions y 'ls obsequis.

L' orfeón de Bilbao s' ha deixat sentir en concerts y serenatas, pèl carrer y en alguns teatros, excitant per tot arréu la major admiració.

Podém dir que ha sembrat Barcelona de *arbres de Guernica*, ja que 'l *Guernica ko-arbola* ha sigut sempre la pessa obligada de aquells fills de la Basconia.

Al anarse'n han enviat á la prempsa—y nosaltres l' hem rebuda també—una carinyosa carta

expressant l' admiració y l' agrahtment que sentían per Barcelona.

Tinguin aquells fills de l' armonía un fells viatge, y que per tot arreu ahont se presentin deixin ben sentat lo nom de Bilbao.

De Bilbao *la invicta*.

Las naciones extranjerias, Fransa y Alemania especialment, se preocupan en buscar un bon fusell de repetició, que 'ls permeti destrosarse quan vingui 'l cas, en lo menos temps possible.

En cambi, D. Francisco de Paula está també sumament preocupat.

Per fer la guerra á Barcelona no busca ni necessita fusells de repetició.

Lo seu objecte quedarà lograt y será segura la victoria, 'l día que s' inventi una copa de Champany de repetició y continua.

¡Alsa inventors, á trencarse 'l cap!

Días endarrera varem tenir lo gust de visitar l' *Ateneo obrer* de Barcelona, préviament invitat per son digne president.

En un dels próxims números parlarém ab la detenció que 's mereix, de una institució per tots conceptes digna de alabansa y de la protecció decidida de totas las personas que s' interessan per la ilustració de las classes treballadoras.

Per riure, dónguinme catalanistas... ó *catalanistes*... ab *as* ó ab *es*, á gust del consumidor.

Diumenje passat van reunir-se en fraternal arrossada, ó ápat, ó tiberi, ó fartanera (no diguém *banquete* perque 'ns esgarraparian) al objecte de celebrar l' elecció del nou president de la *Lliga de Catalunya*.

Fácilment podria formar un preciós *bouquet* (ó pomell) de flors catalanistas, pero crech que ab una basta.

Parla lo nou president
y ho fa del tenor següent:

«Catalunya tè poch poder dintre d' Espanya, per lo qué, es precis que 'ns unim tots pera que aixís com en temps dels alarbs se va reconquistar la nació comensant en Galicia, Basconia, Navarra y nostres Pirineus, aixís també recuperém avuy l' Espanya que 's troba altra vegada invadida pèls moros.» (*Crits y aplaudiments*.)

Desde ara cada catalanista se tornarà un *Jofre lo Pelut* en aquest nou moviment de reconquista.

Y 'l que menji figas de moro, será malehit com á traïdor á la patria catalana.

¡Y ay del malaurat pagés
que sense pensar en res
arribi á omplir sos terrés
de blat de moro!

Pero 'ls que corran un perill més imminent son los moros autèntichs dedicats á la venta de babutxas y sabatillas.

Perque 'ls catalanistas están fermament resoltos á no gastar altre calsat que sabatas de simolsa.

Segons un periódich, lo déficit que deixarà l' actual exposició se calcula que ha de ascendir á 7.500,000 pessetas.

Serveixi aixó de satisfacció als que deyan que 'l producte de las entradas superava de molt á la cantitat pressupostada.

PASSEIG INÚTIL.

—Noya, no hi vinguém més á la Exposició...
 Los estranjers ja han desaparecut tots...
 ¡No 'ns quedan més que 'ls inglesos que tenim á Barcelona! ..

Per lo vist, las sortidas no han volgut ser me-
 nos que las entradas.

¡Un milió, cinch cents mil duros!
 Pero ¿qué son un milió cinch cents mil duros
 per una ciutat com Barcelona?
 ¡Oh, y sobre tot, quan l' honra de Barcelona
 está empenyada!
 L' honra y la capa.

Una pregunta:
 ¿Se pot saber si ab aquest milió cinch cents
 mil duros hi van compresos los ápatos y demès
 dispendis efectuats á cala Ciutat ab motiu de l'
 Exposició?

Perque seria molt possible que aixó formés
 compte apart.
 Per molts ossos molts gossos.
 Per molts deutes molts déficits.

Lo director del meu esti-
 mat colega *La Campana de
 Gracia*, 'm fá un encàrrech,
 que compleixo ab molt gust.

Próxim á publicarse, com
 cada any, l' almanach de
 aquell tan popular periódich,
 invita, per conducto meu, á
 tots los col·laboradors de l'
 ESQUELLA DE LA TORRATXA,
 que vulguin afavorirlo ab
 los seus treballs. Com de
 costum, es indiferent que si-
 guin en prosa ó en vers, sa-
 tírichs ó festius, sempre que
 s' acomodin á la índole de
 aquella publicació.

Tenen temps d' enviarlos,
 fins al dia 2 del próxim de-
 embre.

Dintre de poch se reunirá
 la comissió d' Ensanxe del
 Ajuntament per tractar del
 arreglo definitiu de la Plas-
 sa de Catalunya.

¿Més cascadas, més ba-
 rracas, més safretxos, més
 embarchs, encare?

Ben mirada ¿aben qu' es
 la Plassa de Catalunya? La
 taula de las joguinas de un
 ajuntament compost de cria-
 turas.

Es molt xocant lo que aca-
 ba de passarli al diari refor-
 mista *La Nación*

Vá publicar días endarre-
 ra un para-lelo entre Rome-
 ro Robledo y Castelar, de-
 clarant que l' havia escrit ab
 una má sobre 'l cor y l' altra
 má sobre la historia.

Lo qual recorda 'l quènto
 del lloro.

--Tinch á casa un lloro
 tan aixerit que al pendre xa-
 colate, ab una má tè la xicra
 y ab l' altre pega sucada.

—Ay, ay, ¿y cóm se sosté?
 —Ab las plomas de la qua.

La Nación es com lo lloro del quènto.
 Quan se proposa escriure un para-lelo ó *para-
 lelos*, ab una má sobre 'l cor y l' altre sobre la
 historia, no li queda més remey qu' escriure 'ls...
 —¿Ab los péus?
 —¡Jo no dich tant! Si acás com lo lloro del
 quènto, ab las plomas de la qua.

Preparemnos á presenciar un espectacle bri-
 llant.

L' últim dia de la Exposició 's disparará un
 castell de foch monstruós, del qual formarà part
 un gran arch de triunfo de 80 á 100 metros de al-
 tura. En la part superior hi figurarán las se-
 güents inscripcions:

«*Pau—Exposició Universal.*»
 Y en los pilans las de «*Ciencias—Arts—Agri-
 cultura—Industria y Comers.*»
 Tot ho trobo bè menos las inscripcions.

En mon humil concepte la de la part superior hauria de dir:

«Déficit—Empenyos universals.»

Y las dels pilans:

«Arrós—Pavo truffé—Xerès—Burdeos—Champany.»

Y 'l cap de munt del arch, D. Francisco en forma d' angel bufadó tocant la trompeta...

—¿De la fama?

—No senyors: la del judici final.

Es impossible precisar á horas d' ara 'l día fixo en que sortirà l' ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA; pero podém assegurar que la impressió avansa ràpidament, qu' está ja molt adelantada y que la seva publicació tindrà lloch del un moment al altre.

Tambè podém participarlos que en lo text hi figuren las primeras firmas catalanas, y en quan á la ilustració, hi ha dibuixos dels reputats artistes Moliné, Mestres, Pellicer, Fabrés, Llovera, Serra, Foix, Miró, Gomez Soler, Julian, Vazques, Gay, etc.

Per tots los días que restan d' exposició s' expenen carnets de entrada á 7 pessetas.

¡Tanta solemnitat, y al últim per veures un día á la porta de la Exposició cridant:

—Vagin entrant... A set pessetas... A set pessetas, que se remata!

Un bon pilot de fama.

De Prado, 'l misteriós assessí de María Ague-tant, condemnat á mort pèl jurat de Paris, se 'n ha sabut al últim un detall positiu.

Prado havia sigut deixeble dels jesuitas.

Es fácil que quan la guillotina li haja tallat lo

UN HOME APURAT.

—¡Veyeu! Jo ja 'm casaria, pero quan m' assento aquí y veig tantas noyas guapas, no sé quina haig d' esculli.

cap, los seus antichs professors, per agraument li dedicarán algunas missas.

De una carta dirigida per un pagés al seu amo, que li havia manifestat desitjos de anar á passar una temporada á la masía ell y tota la familia.

«Vosté farà lo que bè li sembli; pero jo no vindria, perque ha de saber que 'ls porchs han agafat una passa molt dolenta y Deu nos en guard de que algú de vostés se l' encomanés.»

Un treballador molt xistós un día va empas-sarse una pesseta y van tenir que portarlo á la Casa de Socorro, ahont van fer esforços inútils per tréureli, fins que al últim varen lograr tirarli avall.

Quan lo treballador va veure's las orelles, recobrant son bon humor habitual va dir:

—De segur qu' era falsa. Recristo, y que m' ha costat de ferla passar.

En la consulta de un doctor.

Lo malalt qu' es un jove magristò y groch com un safrá, li diu al metje:

—Diguim tota la veritat ¿qué troba que tinch? Li juro que no m' impresionaré, siguim franch.

—Está bè: vaig á dirli, respon lo metje: vosté tèn un principi de tassis galopant.

—¡Galopant!—Home, per Deu, pagant tot lo que sigui: fassi 'l favor de posármela al trot.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*Fi-nes-tra.*
2. ID. 2.ª—*Per-si a-na,*
3. ANAGRAMA.—*Sopas-passo.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*La pena de mort.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Fusteria.*
6. CONVERSA.—*Pilar.*
7. TERS DE SÍLABAS.—
GRA CI A
CI RE RA
A RA GÓ
8. GEROGLÍFICH.—*Per gracienses, Gracia.*

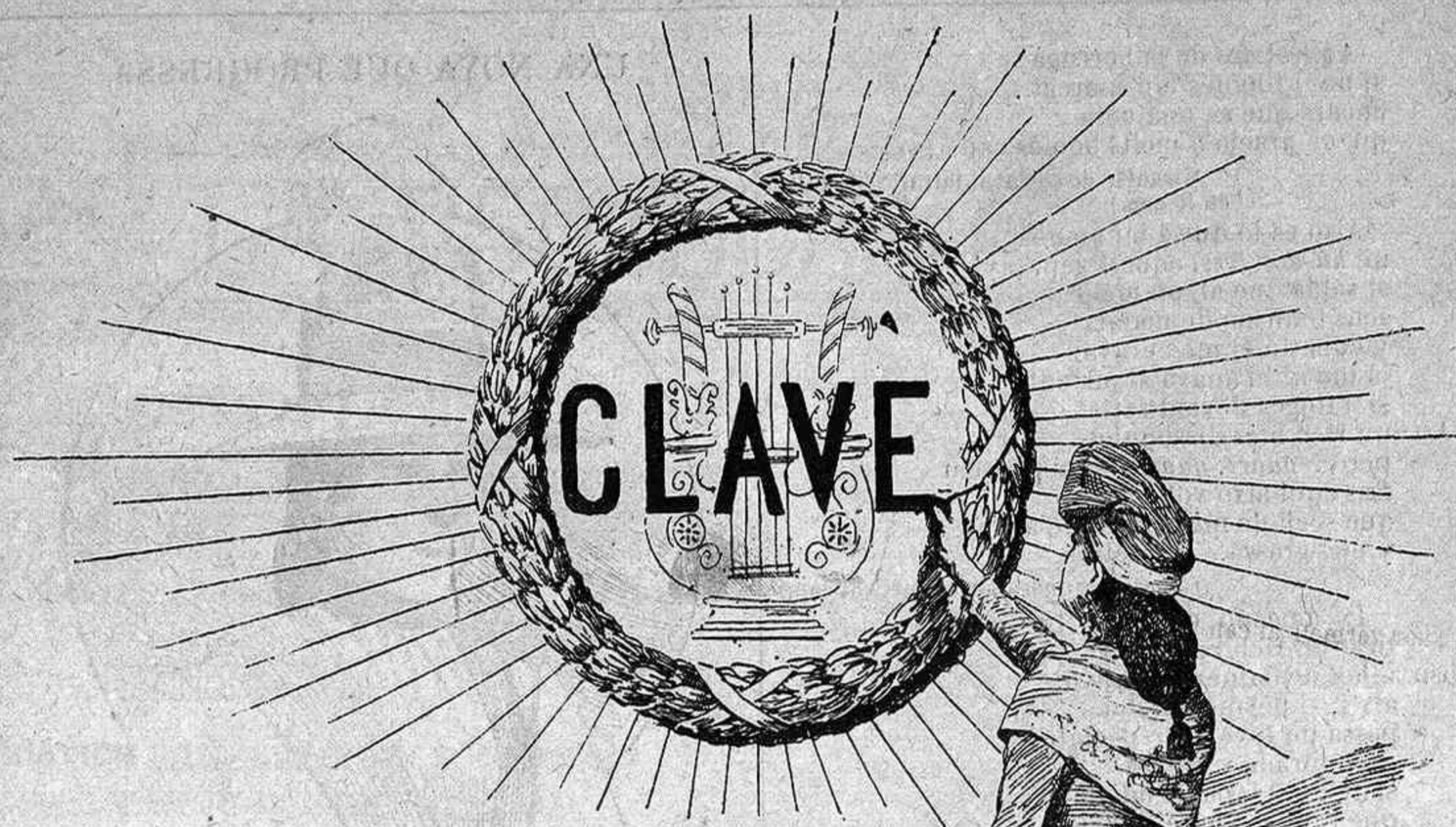
XARADA-MONÓLECH.

ANGELETA, noya de vintiset anys bornia y geperuda está devant de un tocador probantse un vestit que s' acaba de fer.

—Vaja: que encare no 'm creya que 'm caygués tan bè; veyám, potser si aquí m' ho deixava una miqueta escotat faria més goig: probemho... ¡Ah ¡ah! ja está milló; *hu-quart* los cabells arri-sadets y un poch tirats endavant, aixís més me favoreixen y bornia no 'm fan semblár.

(S' escursa 'ls quatre pèls de una be-ruga que te a la barba.)

(Continua á la página 752.)

DEMÀ DISSAPTE

AB MOTIU DE LA

INAUGURACIÓ DEL MONUMENT DEDICAT AL INMORTAL

Joseph Anselm Clavé,

sortirà un número extraordinari

← DE →

LA CAMPANA DE GRACIA

consagrat tot ell á honrar la memoria del inolvidable músich-poeta catalá, fundador de las

PRIMERAS SOCIETATS CORALS ESPANYOLAS

Lo número será de 8 páginas, estará escrit per reputats autors catalans y contindrà dibuixos del celebrats artistas

MOLINÉ, MESTRES, PELLICER, MIRÓ Y GOMEZ SOLER

— Preu: **DEU** céntims de pesseta. —

Aquest dos de la berruga
si no 'l tingués tan marcat...
encara que es una cosa
qu' en gracia á molts homes cau.

(Girantse de costat al mirall y fiesantse
en lo gep:)

Aixó es lo que á mi menos
m' hu-dos-tres, aquest gep, ¡ay!
si sabia que algun metje
sens tenirme de matar
y tallantme me curava:
ja me n' hi anava al instant;
si 'l tingés devant seria
un xich més dissimulat ...
pero... *quart, quart*: no hi pensém
fins aquí aixó vol dir clá,
que soch de més forsa que altres
y més grassa... del detrás.

(Se posa un mocador vermell al cap.)

Lo mocadó, aixís: me 'l poso
tirat un xich endavant
á tall de flamenca, bravo;
aixís, si pèl mèu costat
passa un jove, li *tres-quatre*
una mirada y creurá
si de l' ull tapat s' adona
que l' ullet a n' ell li faig
Fentho d' aquesta manera
ja tinch segur que *total*
á algú y de mí s' enamori
y 'm demani per casar,
perque 'ls anys passen y jo
vull casarme, la vritat;
res me sabria més greu
que quedar per vestir sants.

(Al publich.)

Sobre tot no fassin correr
tot aixó que 'ls he contat

(Aga 'a una sombrilla y se 'n va can-
tant la *Pobre chica*.)

ANAGRAMA.

D. Anton se vá enfadar
perque uns *tot*, segons diu ell,
ab *total* lo van xiular
desde 'ls peus fins al clatell.

CATÓLIGH.

MUDANSA.

—¿Es cert Ferrer, qu' en Llorens
festeja ab la Lola?

—Si.

—¿Y vols dir qu' ell li *total*
amor?

—Jo ho entench aixís.

—Com me varen *tot* fa días
que ell no hi anava ab bons fins.

—Deixa dir; jo t' asseguro,
perque ben segur n' estich,
que será quan casats sigan
un matrimoni felís.

—Millor; ¿t' es fácil de véurel
avuy?

—Sí; *tot* quatre á cinch.

—Donchs, t' agrahiré si eixa carta
li vols *tot*.

—Serás servit,

ASMARATOFT

TRENCA-CLOSCAS.

D. TOMAS ES A CA 'N RAFEL.

Formar ab aquestas lletras lo nom de un poble catalá.

E. MILLET DE ESTAPÉ.

LOGOGRIFO NUMERICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Lo que tenen molts iglesias
3 8 6 4 2 1 3.—Lo que portan molts noys al anar á estudi.
4 5 6 2 1 5.—Una professò.
3 8 1 4 8.—Un medi de comunicació.
6 8 4 8.—Animal.
6 5 6.—Part del cos.
3 8.—Animal.
4.—Consonant.

APOTECARI DE TORRELLAS.

UNA NOYA QUE PROGRESSA.

Ahir duya mocador,
avuy va tota mudada...
¿No 'ls sembla que en aquest cambi
hi ha alguna cosa amagada?

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Se-
gona: nom d' home.—Tercera, idem. de dona.—Quarta:
músich.—Quinta: corda de guitarra.—Sexta: nom de
dona.—Séptima: vocal.

J. COCA Y COCA.

GEROGLÍFICH.

:: +

ar

1888

AA

M

OOO

KK

K

SIR CRISPICH.

ANUNCI

CLAVÉ

SA VIDA Y SAS OBRAS

OBRA ESCRITA

PER

APELES MESTRES

Preu: UNA pesseta.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.